

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -
Libros Vndecim Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput XI. Observatio notabilis circa curam honoris & famæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)

quæ considerationem mereatur in Ecclesia Dei; imò contra quam expressa est autoritas Augustini: siqua enim violentia inferri possit honori, illa maximè quæ infertur pudicitie nobilis & castissimæ virginis; quæ apud mundanos homines inhonorata censetur, violatò claustrò virginalis pudoris ipsius. Illicitam verò esse occisionem violenti invaloris pudicitie, Augustinus expressè docet, uti vidimus n. 94.

CAPUT XI.

Observatio notabilis circa curam honoris & fame.

114 **P**ropter dicta tamen non negamus curam habendam de bono nomine, adeoque de honore nostro; sumpto non pro excellentia, seu præferentia, quâ aliis præferimur in æstimatione hominum, sed pro fama bona, quâ distinguimur ab infamibus, seu criminosis, vel de crimine suspectis. Quia cura illa non est ambitio, nec superbia; sed providentia, ne aliis simus scandalo, vel etiam ut aliis prodesse possimus. Et juxta hoc Salvator dixit: *Videant opera vestra bona, & glorificent Patrem.* Et Apostolus: *Providemus bona, non solum coram Deo, sed & coram omnibus hominibus.* Eodem quoque sensu, juxta Theologiam Sanctorum, tenemur regulariter curam habere de bono nomine; tamen cum tristitia excipere non debeamus opprobria & humiliaiones, bonæ famæ nostræ adversantes, sed eas cum gaudio excipere, uti docet Evangelium supra laudatum.

Unde Hieronymus l. 2. epist. 90. inter seletas alloquens virginem, quæ necessitatis prætextu domi habebat virum, bona sua curantem, ex quo malæ suspiciones oriebantur: *Quod si dixeris (inquit) mihi sufficit conscientia mea, Deum habeo Judicem, qui mea vita est testis; non curò quid loquantur homines: audi Apostolum scribentem: „ Providentes bona non tantum coram Deo, sed & coram omnibus hominibus. „ Tales existimationem hominum non imprudenter solum, verum etiam crudeliter contemnere, dicit Augustinus in l. de bono viduitatis, in fine, cum occidant animas aliorum, sive blasphemantium vitam Dei, quibus secundum suam suspensionem quasi turpis, quæ casta est, displicet vita Sanctorum, sive etiam cum excusatione imitantium, non quod vident, sed quod putant. Proinde quisquis à criminibus flagitiorum atque facinorum se custodit, sibi bene facit; quisquis autem & famam, & in alios misericors est. Nobis enim necessaria est vita nostra; aliis fama nostra.*

115 Neque iis obstant ea quæ supra diximus de opprobriis, contumeliis, &c. eorumque utilitate. Hoc enim quòd de iis Scriptura ibi relata dicit (sicut & Patres) non ad hoc dicit, quasi ea ultro admittere, seu iis nos ingerere debeamus, dum de eo voluntatem Dei apertè non cognoscimus; sed quòd ob ea non debeamus contristari, nec nos inquietare, sed ea cum gaudio & patientia suscipere de manu

Domini, dum permittit ea nobis accidere; sicut de martyrio D. Athanasii pulchrè loquitur in Apologia de fuga sua, sive homilia; quæ legitur in tertio nocturno Festi ipsius. Quòd si aliqui Sancti legantur nonnulla ultro fecisse, quibus fatui, &c. reputarentur, ex speciali instinctu Spiritus sancti id fecisse existimandi sunt, exemplo proinde admirando potius, quam regulariter imitando.

Scriptura itaque illa, & Patres, hoc solum 116 volunt, quod Augustinus ait paulò post verba ex ipso laudata: *Quoniam quantalibet humana cautela suspiciones malevolentissimas non potest omni ex parte vitare; ubi pro existimatione nostra quidquid rectè possumus, fecerimus, si aliqui de nobis vel male fingendo; vel male credendo, famam nostram decolorare conantur, ad sui conscientia nostra solatium, planèque etiam gaudium: quia merces nostra magna est in celis, etiam cum dicunt homines multa mala de nobis pie justèque viventibus.*

Non prohibemur ergo honorem & famam 117 nostram defendere, imò ad id tenemur, dum honor noster necessarius est ad salutem aliorum: quod duplici ex capite potest contingere, vel quia honor Superioris necessarius est ut regantur subditi; vel quia honor Magistris, Concionatoris, &c. necessarius est ut doceantur discipuli, seu alii proximi. Minus enim persuadere potest Magister, si existimetur non esse doctus; minus etiam Concionator, si existimetur dicere, & non facere; imò contrarium facere.

Igitur Superiores non raro tenentur tueri 118 & conservare honorem, etiam sumptum pro æstimatione excellentiæ ipsorum: eò quòd sufficientem alioqui in subditos non habeant auctoritatem. Quippe ea plurimorum est dispositio, ut nisi plus aliquid in Superiore concipiant excellentiæ, difficulter ei obediant, quomodo oportet. Quod dum contingit, permittere, imò subinde præcipere debent, sibi ab eis debita honoris signa deferri, specialiterque cavere, ne cum eis nimis familiariter & abjectè, velut æquales, agant, ne ipsis vilescat auctoritas ipsorum; quod alioqui facile fit.

Sed videant Superiores ne in eo mentiantur 119 iniquitas sibi; dum ex superbia fit, quod non nisi pro bono subditorum fieri debet. Audiant proinde Augustinum epist. 22. aliàs 64. dicentem: *Seipsum præbeat patientia & humilitatis exemplum, minus sibi assumendo quam offertur; sed tamen ab eis qui se honorant nec totum nec nihil accipiendo, & id quod accipitur laudis aut honoris, non propter se, qui totus coram Deo esse debet, & humana contemnere, sed propter illos accipiatur, quibus consulere non potest, si nimia dejectione vilescat. Ad hoc enim pertinet quod dictum est 1. Timoth. 4. „ Nemo juventutem tuam contemnat. „ Hisce verbis docet Magnus Doctor, illud honoris, quod Superior recipit vel exigit à subditis, propter se recipere non debere, nec exigere, sed propter utilitatem ipsorum, & si*

valiter propter Deum, cuius toti esse, & cui in omnibus servire debemus.

120 Estque necessaria magna ad hoc reflexio: quia, ut Augustinus subiungit, *magnum est de honoribus & laudibus hominum non latari. . . . Et siquid inde necessarium reinetur, id totum ad utilitatem honorantium salutemque conferre. . . . Ista qua tecum confero, mihi dico. . . . quàm sint difficilia. Non enim hujus hostis vires sentit, nisi qui ei bellum indixerit: quia si cuiquam facile est laude carere, aum denegatur; difficile est eam non delectari, cum offertur. Et tamen tanta mentis in Deum debet esse suspensio, ut si non merito laudemur, corrigamus eos. . . . Si autem merito laudamur propter Deum, gratulemur. . . . non nobis. . . . sed Deo, cuius dono sunt omnia, qua verè meritis laudantur. Hec mihi ipse canto quotidie. . . . & tamen vehementer cum adversario amicans, saepe ab eo vulnera capio, cum delectationem obiate laudis mihi auferre non possum. Haec tamen Doctor maximus, simul & humillimus.*

121 Ad conservandum verò, vel defendendum honorem, sumptum pro bona fama, pluribus ex capitibus obligatio esse potest. Primò, si injustè diffamatus sit membrum corporis seu communis, in quam infamia redundaret. Pars enim debet consulere toti. Secundò, si talis diffamatio foret aliis occasio liberiùs peccandi, vel suspectos habendi, ac velut suspectos depingendi eos qui pietatem profitentur, sive in Claustro, sive in saeculo. Tertio, si ob talem diffamationem vilesceret ministerium sacrum, vel status v. g. sacerdotalis, vel officium Concionatoris, adeoque & verbum Dei. Quarto, si diffamatus se nimis infirmum seu non satis fortem agnoscat ad toleranda opprobria, contemptus & irisiones ex tali diffamatione secuturas. Quintò, si puella v. g. prævideret, vel rationabiliter metueret eventuras sibi vehementes ad peccatum carnis sollicitationes, si non defenderet honorem suum ista in materia injustè læsum. Sextò, si vilesceret, uti frequenter vilesceret, autoritas Superioris diffamati, nisi famam suam defenderet contra injustos diffamatores.

122 Atque ex his perspicuè conficitur, arguendos non esse de superbia, vel humilitatis defectu, eos qui famam suam tuentur contra imposita sibi crimina: cum ad id ut plurimum teneantur aliquo ex illis capitibus. Specialiter verò ad id tenentur Clerici & Religiosi, quorum infamia ordinariè redundat in dehonorationem Religionis, vel status Clericalis & Religiosi, quem profitentur. Præ cæteris denique ad id tenentur Sacerdotes, & maxime Parochi, alique ejusmodi, quibus fama bona necessaria est ut fidelibus profint.

123 Nec contra hoc facit exemplum sanctorum Sacerdotum vel Religiosorum, qui injustè accusati, famam suam non defenderunt; sic enim se gesserunt, quia fiduciam specialem in se senserunt, quòd Deus ipse manifestaret innocentiam ipsorum; vel certè provideret ne

inconvenientia supra allegata sequerentur. In eo proinde imitandi non sunt, nisi ab animabus pietate peculiari eximius, sancti Spiritus in se impulsim in idipsum sentientibus; sicut nec imitandi sunt in mirabilibus aliis, quæ Sancti extraordinariè fecerunt, super aquas ambulando, in fornacem vel clibanum accensum se projiciendo ex speciali fiducia divini adjutorii, &c.

Sciendum denique famam nunquam esse defendendam mediis illicitis, uti faciunt imprimis qui fallum crimen imponunt, sive affingunt ei, contra quem famam suam, vel suorum defendunt. Hoc enim grave peccatum esse adeò certum est, ut mirum sit eò usque laxam fuisse nonnullorum Casuistarum doctrinam, ut sequentes propositiones docerint, ab Innocentio XI. damnatas. 43. *Quidni non nisi veniale sit, detrahentis auctoritatem magnam, sibi noxiam, falso crimine elidere?* 44. *Probabile est non peccare mortaliter, qui imponit falsum crimen alicui, ut suam justitiam & honorem defendat; & si hoc non sit probabile, vix ulla erit opinio probabilis in Theologia.*

Secundò, famam suam illicitè defendunt medio, qui sic eam defendunt, per revelationem criminis reverè commissi, ut per revelationem istam non recuperent famam perditam, sed solum lædant alienam. Quia talis defensio, non est defensio, sed vindicta: cum per eam perditam non conservetur nec recuperetur fama.

Cæterum non est generatim illicitum, honorem suum defendere cum jactura famæ alterius, qui nos diffamavit. Quia nemo peccati arguit hominem, qui, ut à se avertat falsi criminis sibi impositi suspicionem, ostendit impostorem non esse fide dignum, ex hoc quòd alià adhuc occasione aliis similia falsa crimina affinxerit. Deinde ex Scriptura constat, vera proximi crimina aliquando revelari posse: sic enim S. Joannes Baptista, S. Stephanus, & ipsemet Christus revelarunt Scribarum, Phariseorumque superbiam, avaritiam, hypocritismum, &c. Quòd si famæ proximi aliquando nocere liceat per revelationem veri criminis; non est cur id non liceat, dum necessarium est ad propriæ famæ defensionem, contra injustum illum invasorem.

Quia tamen medium istud propriæ famæ defendendæ, de numero est eorum, quæ quodammodo violenta seu dura continentur, eo utendum non est nisi urgente necessitate, dum alia non suppetunt, sicut de aliis mediis violentis, seu valde difficilibus ac duris dici solet: maxime cum teneamur ipsosmet inimicos famam nostram lacerantes diligere ut fratres; durum proinde nobis videri debeat, famam ipsorum, quamlibet nos diffamantium, perdere. Unde non excusantur qui ex ira & indignatione id faciunt: cum id non faciant coacti necessitate, conservatâ simul dilectione, sed ex vindictæ potius & odii livore.

Non distinet tamen id fieri posse cum ira sancta,

sancta, & non ex ira, quomodo Stephanus in Actis Judæos accusasse videtur. Verum ut plurimum non convenit ut ira conjungatur, tum quia ut plurimum ex ira fit, dum conjungitur: tum quia audientes ut plurimum inde scandalizantur, dum facile sibi persuadent, id ex ira & vindicta fieri, quod cum ira fit & clamore.

129 Tertiò, immoderata, adedque illicita est defensio famæ propriæ per revelationem criminis alieni, dum proportio non est inter jacturam famæ quæ defenditur, & jacturam famæ quæ proximo causatur. Vel si proportio sit inter famæ detrimentum inflictum, & illud quod vicissim infligitur; infamia tamen vicissim inflicta redundatura est in corpus integrum, v. g. in omnes Sacerdotes, vel Religiosos; non sic illa quæ per detractorem causata est.

130 Quartò, illicita est, si fiat per media lege Dei prohibita, v. g. per pugnam, tixam, & à fortiori per homicidium. Non enim sunt facienda mala, ut eveniant bona, quàmque ejusmodi media aliena sint à divinis Scripturis, Evangelicisque regulis, constat ex dictis præcedenti capite. Defensionem etiam per homicidium alienam esse à doctrina Ecclesiæ, constat ex condemnatione hujus propositionis per Innocentium XI. *Fas est viro honorato occidere invasorem, qui nititur calumniam inferre, si aliter hac ignominia vitari nequit. Idem quoque dicendum, si quis impingat alapam, vel fuste percussit, & post inflictam alapam, vel ictum fustis fugiat.*

131 Sed nunquid saltem alapâ vel fuste percussus repercutere potest? Respondeo negativè, juxta Scripturam, & Sanctorum Theologiam. 1°. quia Matth. 5. postquam Dominus dixit: *Nisi abundaverit justitia vestra plusquam Scribarum & Phariseorum, non intrabitis in regnum calorum,* subjungit: *Audistis quia dictum est antiquis, oculus pro oculo, & dente pro dente. Ego autem dico vobis, non resistere malo; sed si quis te percussit in dexteram maxillam tuam, præbe illi & alteram.* Nec istud merum est consilium, ut patet ex contextu; sed verum præceptum, quoad præparationem animi, ut dicit Augustinus. Sensus proinde est, potiùs esse debes paratus ad præbendam percussori alteram maxillam, quàm ad illum repercutiendum. Hinc Theophilactus ex Evangelico oraculo illo colligit, percussorem non esse repercutiendum, sed sustinendum: quia non igne, sed aquâ extinguatur ignis. Id ipsum antè dixerat Chrysostomus hom. 18. in Matth. *Quid igitur? Non oportet nos resistere malo? Oportet quidem, sed non hoc modo, verum eo quo præcepit modo, ut scilicet nos ad injurias sustinendas præbeamus. Sic enim illum profecto superabimus: nec enim aliquando ignis igne, sed aquâ utique ignis extinguitur.*

132 Dixi, ex contextu patère, quòd locus ille Evangelii contineat præceptum, non merum consilium. Et ratio est, quia Christus ibi Tom. II.

ostendit, in quo abundare debeat justitia nostra plusquam Scribarum, &c. ut intrare possimus regnum calorum, comparando ac velut opponendo præcepta novæ legis præceptis Mosaicæ legis, declarans ista per illa non solvi, sed perfectiùs adimpleri: utique præceptum de non mœchando, per præceptum de non repudianda uxore; præceptum de diligendo proximum, per præceptum de diligendis quoque inimicis; præceptum talionis, *oculum pro oculo*, &c. per præceptum talis patientiæ, ut animus sit potiùs paratus ad præbendam alteram maxillam percipienti dexteram, quàm ad reddendam ipsi alapam pro alapa. Et ista est unanimes doctrina Sanctorum. Quia Chrysostomus loco citato utitur verbo *præcepit*, sicut & Augustinus, qui præter ea quæ suprà dixit, l. contra Adimantum c. 8. dicit illis Christi verbis *omnimodam injuria remissionem. in novo Testamento esse præceptam.* Similiter Hilarius in Matth. cap. 4. *Acceptâ alapâ, maxillam alteram jubemur offerre.* Imperfectus in Matth. c. 5. vocat illud *quintum mandatum*, addens, quòd secundùm Christi mandatum neque *percussus repercutit.* Cum his S. Thomas lect. 3. in cap. 12. ad Rom. *Dominus mandavit Matth. 5. Si quis te percusserit, &c.*

2°. quia Salvator ibidem præcipit: *Diligite inimicos vestros, benefacite his qui oderunt vos, & orate pro persequentibus & calumniantibus vos, ut filii Patris vestri, &c.* repercutere verò non est diligere, & benefacere; sed vindicare se, & malefacere: cum sit reddere malum pro malo; nec repercutiendò fiat ut alapa non sit inflicta, sed par pari reddatur, oculus pro oculo, dens pro dente, &c. quæ est justitia Scribarum & Phariseorum, quâ abundantior esse debet justitia Christianorum. Aliàs non intrabunt in regnum calorum.

3°. quia Rom. 12. Apostolus dicit: *Nulli malum pro malo reddentes;* quòd esse præcepti, laudatus Imperfectus loco citato eleganter ostendit, dicens: *Homines crudeles peccare se non arbitrantur, si reddiderint mala pro malis, non considerantes que dicuntur in Psalmo 7. Si reddidi retribuētibus mihi mala, decidam meritò ab inimicis meis inanis, &c.* *Quicumque enim ille dinumerat meritò se pati debere, si reddiderit retribuētibus sibi mala, sciant Christiani omnia illa meritò se esse passuros, si reddiderint retribuētibus sibi mala. Nam & casuri sunt ab inimicis suis inanes, & persecuturi est inimicus animas eorum, & comprehensurus & conculcaturus in terra vitam eorum, & gloriam eorum (nota benè; pro ea namque captanda mundani homines percipientem repercutiunt) in pulverem deducturus.*

Ex his Imperfectus concludit, legem Christi non permittere, ut percussus repercutiat, pulchrè respondens vulgari objectioni: *Sed dicitis, quia dignus est illo repercuti, qui contra legem percussit. Sed tu non es dignus repercutere: quia illius discipulus es, qui maledictus*

non maledixit, percussus non repercussus, crucifixus pro crucifigentibus se rogavit. Si repercussus ergo, primum denegasti te Christi esse discipulum, non verbis, sed factis. Deinde cum ejeceris oculum pro oculo, & frigeris dentem pro dente tuo, nunquid per hoc restituitur membrum tuum in loco proprio? Ac si aperte dicat, hoc non pertinere ad tui defensionem, cum per hoc non serves te illatum; sed ad tui ultionem & vindictam, propter quod subjungit: *Si ergo non reddideris malum pro malo, es membrum corporis perdidisti, lucrum patientia acquisisti; si autem reddideris, & corporis damnum passus es, & salutis.*

136 4° quia idem Apostolus eodem loco dicit: *Nin vos defendentes charissimi, sed date locum irae; scriptum est enim: Mihi vindicta, & ego retribuam, dicit Dominus. ... Noli vinci à malo, sed vince in bono malum.* Cujus Apostolicæ sententiæ priorem partem Dionysius Carthusianus ibi sic exponit: *Non vos defendentes charissimi, repercuciendo percipientem, cum dicat Salvator, si quis te percusserit in una maxilla, &c.* Similiter Glossa interlinearis, quam refert, approbatque S. Thomas 2. 2. q. 64. a. 7. ad 5. *Non vos defensionem, sed est, non sibi referentes adversarios.*

137 Cujus rationem duplicem Apostolus insinuat: primam his verbis: *Scriptum est enim, mihi vindicta, &c.* quali dicat, id pertinere ad vindictam, ut supra dixi; eò quòd repercussio non tam defensio sit, quàm vindicta, uti etiam laudatus Imperfectus supra ostendit, proximè ampliùs ostensus, & S. Thomas proximè laudatus aperte insinuat. Enimverò ad quid repercussio servit, nisi ad vindictam, cum non magis serviat ad honoris reparationem, quàm ad membri per percussionem læsi redintegrationem? Neque enim honor per percussionem læsus reparatur apud Deum, Dique timorem habentes (apud quos verus honor est in ferendis patienter injuriis) neque apud mundanos reparatur, nisi per vindictam, quæ læsus, & injuriam passus, de aliena pœna sibi querit medicamentum. Quod ad vindictam pertinere, Augustinus serm. 41. de verb. Dom. declarat, cum dicit: *Læsus & injuriam passus vindicari vult, dum utique de aliena pœna querit sibi medicamentum.* Imò juxta regulam mundi, profus antichristianam & antidecalogicam (quam proinde pudor est ab Escobario defendi) *quamdiù sinimus vivere illum, qui aliam vixit, tamdiù sumus sine honore.* Quæ regula si vera esset, Christus sine honore fuisset, dum alapa percussus, percipientem vivere permittit; sicut & maritus tamdiù sine honore esset, quamdiù uxorem adulteram vivere permitteret. Et sic de aliis. Ista-ne dici possunt ab homine Christiano?

138 Profus ergo insana est illa mundi maxima, nec audienda; sed audiendus potiùs Augustinus l. 1. de serm. Dom. in Monte c. 37. *Omnia in quibus improbitatem aliquam patimur, in duo genera dividuntur, quorum alterum est*

*quid restitui non potest; alterum quod potest. Sed in illo quod restitui non potest, vindicta solatium queri solet. Quid enim prodest quod percussus repercussus? Nunquid propterea aliquid quod in corpore læsum est, restituitur in integrum? Sed tumidus animus talia fomenta desiderat, contra Dei legem, rectamque rationem, quam Apostolus ubi supra rationi jam explicatæ superaddit, dicens: *Noli vinci à malo, &c.* Qui verò repercussus, & malum pro malo reddit, non vincit in bono malum, sed à malo vincitur, inquit S. Thomas lect. 3. in illum locum: vincitur namque à diabolo, à sua impatientia, & ab ipsomet adversario, à quo percussus fuit. Per consequens argumentum non dat animi nobilis, magnanimi & fortis, sed ignobilis, pusillanimi ac debilis.*

Imprimis vincitur à diabolo, quia (uti rur- 139 sus egregiè Imperfectus, sive Joannes XLIV. Hierosolymorum Patriarcha) *diabolus idèò excitat aliquem, qui se percussat, ut dum ita excitatus repercussus eum, peccet, & uno illi vulnerat ambo.* Scit enim quia vulnus corporis citò sanatur; vulnus autem animi in quibusdam vix cum labore, in quibusdam autem nunquam sanatur. Ideoque si repercussus eum, in prima quadam facie illum vicisse videris, reverrà autem à diabolo victus es. Et puer quia te satiasse de illo, verè autem diabolum satiasse de te.

Deinde vincitur à sua impatientia; quia illi 140 succumbit. Vincitur tandem ab adversario suo: quia, ut Ambrosius dicit l. 1. offic. cap. 26. *vindicare se, non est altus fortunæ, sed abjectionis, & imitatio: vincitur ab inimico, non vincit, qui se vindicat.* Cur ita? Quia, ut Tertullianus ait in l. de patient. *idcirco quis te ledit, ut doleas: quia fructus ledentis in dolore læsi est.* Si ergo doleas, & impatienter feras, ille te vicit. Sustineas, tu vicisti. Nam *roga inimicum (ait Chylostromus) an non doleat, an non conseat se vitium, cum rides, cum comemnas ejus injurias? Idcirco pulchre Augustinus in Psal. 111. Gloriam querit, qui desiderat vindicare se; sed attende quod dictum est: melior est qui vincit iram, quam qui capit civitatem. Et fortior est qui se, quam qui frustissima vincit moena.*

Est autem contra rationem, veram istam 141 gloriam postponere falsæ & antichristianæ mundi gloriæ, quæ ex vindicta captatur, quæ soli Deo reservatur Deuteron. 32. *Mihi vindictam, & ego retribuam, dicit Dominus.* Unde Tertullianus ubi supra c. 1. & 10. *Hac (inquit) ulciscendi libido, negotium curat, aut gloria, aut malitia. Sed gloria ubique vana est, & malitia Domino odiosa. Hoc quidem loco maxime, quia malum duplicat, quod semel factum est. Quid enim refert inter provocantem & provocatum, nisi quòd ille prior in maleficio deprehenditur, iste posterior? Uterque læsi Domini reus est, qui omnem nequam prohibet & damnat, quique precipit malum malo non rependendum. Et infra: Qui vindicat se,*

honorem unici Judicis, id est Dei, abstulit.

142 Est etiam contra rationem, sine ratione & fructu alium repercutere. Hoc verò facit, qui eum repercutit à quo percussus est. Quia, ut iterum Imperfectus, *numquid si repercussoris eum, compefcuisti eum, ut jam non te percutiat? sed magis excuisti eum, ut adhuc te percutiat. Nam iracundia per iracundiam non compefcitur, sed amplius irruatur. Quemadmodum si ignem cum igne conjungas, major flamma succenditur. Si autem non repercussoris eum, ille jam stabit (si quidem sapit) confusus; si autem non sapit, fatiasus. Et non solum te iterum non percutit, sed forsitan compunctus corde poenitet, quia te vel semel percussit. Attamen etsi sis insanus est, ut nec patientiam tuam intelligat, nec confundatur in facto suo, numquid potes tu te amplius vindicare, quam erat Deus te vindicaturus? Ideoque si repercussoris eum, perdidisti vindictam Dei, quia respsum vindicasti, & liberaisti eum de manibus Dei, quia reddidisti illi quod fecit.*

143 Accedit quòd repercussione percussoris verus honor non conservetur, nec reparatur, (ut supra visum est) sed amittatur potius & maculetur, cum non sit argumentum fortitudinis, sed pusillanimitatis, animique victi, non victoris, prout ad confusionem Christianorum Gentilis agnovit Philosophus 4. Ethic. 3. ubi dicit: *Sicut debilis stomachi est cibum duriores non posse concoquere; ita pusilli animi est verbum duriusculum non posse sustinere.*

CAPUT XII.

Nonnulla alia de homicidio & duello propositiones, cum execratione rejicienda.

144 **R**ejicienda est imprimis propositio 17^a. ab Alexandro VII. damnata. *Est licitum Religioso, vel Clerico, calumniosius gravia crimina de se, vel de sua Religione spargere minantem occidere, quando alius modus defendendi non suppetit, nisi suppetere non videtur, si calumniator sit paratus vel ipsi Religioso, vel ejus Religioni publice, & coram gravissimis viris predicta impingere, nisi occidatur. Item 18^a. Licet interficere falsum accusatorem, falsos testes, ac etiam Judicem, à quo iniqua certo imminet sententia, si alia via non potest innocens damnum evitare. Quas etiam propositiones Facultas Lovan. priorem anno 1653. posteriori an. 1657. damnaverat, & Conventus Generalis Cleri Gallicani anno 1700. censuit scandalosam, erroneas, Decalogo aperte repugnantes, cadibus patrocinantes, & Magistratibus, ipsique humanae societati certam perniciem intentantes.*

145 Item rejicienda est 19^a. ab eodem Alexandro VII. patiter damnata: *Non peccat maritus occidens propria auctoritate uxorem in adulterio deprehensam. Nam, ut idem Gallicanus Conventus censuit, est erronea, crudelitate privataque vindictam approbat, uti satis colligitur ex dictis cap. precedenti. Unde can. 9. 33. q. 2. ex Augustino dicitur, secundum legem Christi illicitum est adulteram occidere.*

Tom. II.

Atque hinc à fortiori bene inferitur, illicitum quoque esse, occidere eum qui te alapa, vel fulte percussit: cum atrocior sit injuria marito illata per adulterium, quam alteri per alapam, vel ictum fustis.

Non me latet, novitios Casuistas aliquos prætere, inter alapam & adulterium illud esse discriminis, quòd adulterium sit in se quid ultimò completum, nec occisione conservari queat honor per adulterium læsus, utpote irreparabilis & irrecoverabilis: honor verò, per inflictam alapam læsus, adhuc conservabilis sit, vel saltem recuperabilis per repercussionem vel occisionem percussoris, incontinenti factam: eò quòd inflictio alapa non sit ignominia moraliter ultimò completa, nisi dum per fugam vel aliter impeditur repercussio vel occisio, per quam impeditur ultimum istius ignominie complementum. Et idè repercussio vel occisio incontinenti facta, secundum ipsos, non habet rationem vindictæ, vel reparationis honoris jam completè deperditi; sed conservationis, & defensionis honoris adhuc quodammodò pendens.

Ita illi; sed turcicè, seu ethnicè potius quam christianè. Est enim diabolica illa mundi maxima, per quam diabolus innumeras animas perdit. Conveniebat proinde à Theologis Christianis mundanam illam Philosophiam ex divinis Litteris reformari, atque in christianam commutari, utpote præceptis evangelicis rectæque rationi adversantem, ut supra demonstravimus. *Non est ergo ista sapientia desursum descendens, sed terrena, animalis, diabolica, ut beatus Jacobus loquitur in Canonica sua c. 3. sicut terrenus, animalis, diabolicus, non verus & christianus est honor emptus vel redemptus occisione, vel etiam repercussione percussoris. Honor profectò simillimus honori empto vel redempto per occisionem uxoris adulteræ, vel per acceptationem duelli, vel provocationem ad illud, de quo infra. Quæcumque enim pro discrimine profertur Advertarii, omninò gratis ac voluntariè proferunt. Nam si inflictæ per alapam ignominia à mundanis hominibus non censetur moraliter ultimò completa, nisi dum per fugam vel aliter impeditur repercussio vel occisio percussoris incontinenti facta; idem protus est de ignominia per adulterium inflictæ: quia licet adulterium sit quidpiam completum in ratione talis peccati apud Deum (quòd & de alapa dici potest) à mundanis tamen hominibus non censetur quid moraliter completum in ratione ignominie, nisi dum per fugam vel aliter impeditur occisio adulteri vel adulteræ incontinenti facta, per quam mundani homines censent ultimum illius complementum impediti. Quemadmodum ergo, non obstantè istà mundi maximâ, seu æstimatione, occisio adulteri, vel adulteræ, licet incontinenti facta, verè apud Deum & sapientes non est defensio; sed vindicta, seu vindex honoris deperditi reparatio; seu velut compensa-*